Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

12. února 2015 *

„Řízení o předběžné otázce — Ochrana spotřebitelů — Směrnice 93/13/EHS — Článek 7 — Smlouva o hypotečním úvěru — Rozhodčí doložka — Zneužívající povaha — Žaloba spotřebitele — Vnitrostátní procesní pravidlo — Nepříslušnost soudu, k němuž byla podána žaloba na neplatnost smlouvy uzavřené adhezním způsobem, rozhodovat o návrhu na určení zneužívající povahy smluvních klauzulí obsažených v téže smlouvě“

Ve věci C-567/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Fővárosi Törvényszék (Maďarsko) ze dne 2. října 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 5. listopadu 2013, v řízení

Nóra Baczó,

János István Vizsnyiczai

proti

Raiffeisen Bank Zrt,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Ó Caoimh, C. Toader (zpravodajka), E. Jarašiūnas a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: I. Illéssy, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 19. listopadu 2014,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za maďarskou vládu M. M. Tátrai a M. Z. Fehérem, jako zmocněnci,

— za Evropskou komisi K. Talabér-Ritz a M. van Beekem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: maďarština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi N. Baczó a J. I. Vizsnyiczaiem na jedné straně a Raiffeisen Bank Zrt na straně druhé ve věci návrhu na určení neplatnosti smlouvy o hypotečním úvěru a rozhodčí doložky obsažené v uvedené smlouvě.

Právní rámec

Unijní právo

3 Článek 1 odst. 1 směrnice 93/13 uvádí:

„Účelem této směrnice je sblížit právní a správní předpisy členských států týkající se nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím zboží nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem.“

4 Článek 3 odst. 1 této směrnice zní takto:

„Smluvní podmínka [klauzule], která nebyla individuálně sjednána, je považována za nepřiměřenou [zneužívající], jestliže v rozporu s požadavkem přiměřenosti [požadavkem dobré víry] způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“

5 Článek 6 odst. 1 dané směrnice uvádí:

„Členské státy stanoví, že nepřiměřené podmínky [zneužívající klauzule] použité ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazné a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí].“

6 Článek 7 odst. 1 téže směrnice uvádí:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

Maďarské právo

Hmotné právo

7 Ustanovení § 200 zákona č. IV z roku 1959, kterým se zavádí občanský zákoník (a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, dále jen „občanský zákoník“), ve znění účinném ke dni uzavření smlouvy dotčené v původním řízení, stanoví:

„(1) Strany mohou svobodně určit obsah smlouvy. Nebrání-li tomu žádné zákonné ustanovení, mohou se strany po vzájemné dohodě odchýlit od právní úpravy smluv.

(2) Neplatná je každá smlouva, která porušuje nebo obchází zákonné ustanovení, ledaže uvedené ustanovení stanoví jiný právní následek. Neplatná je rovněž každá smlouva, která se zjevně příčí dobrým mravům.“

8 Ustanovení § 209 odst. 1 tohoto zákoníku uvádí, že „všeobecná smluvní podmínka nebo klauzule spotřebitelské smlouvy, která nebyla sjednána individuálně, je zneužívající v případě, že v rozporu s požadavky dobré víry a loajality stanovuje práva a povinnosti stran vyplývající ze smlouvy jednostranně a neodůvodněně v neprospěch strany, která není původcem této klauzule“.

9 Ustanovení § 209/A odst. 1 uvedeného zákoníku stanoví, že poškozená strana může napadnout zneužívající smluvní klauzuli. Podle odstavce 2 tohoto paragrafu jsou takové klauzule neplatné.

10 Ustanovení § 227 odst. 2 téhož zákoníku uvádí, že „každá smlouva, jejímž předmětem je nemožné plnění, je neplatná“.

11 Podle § 239/A odst. 1 občanského zákoníku může smluvní strana navrhnout soudu, aby zaprvé určil neplatnost smlouvy nebo některých jejích klauzulí (částečná neplatnost) a zadruhé aby nerozhodoval o právních následcích této neplatnosti.

12 Ustanovení § 213 odst. 1 zákona č. CXII z roku 1996 o úvěrových institucích a finančních podnicích (hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény), ve znění účinném ke dni uzavření smlouvy dotčené v původním řízení, stanoví, že je neplatná každá smlouva o spotřebitelském úvěru a o hypotečním úvěru, která neobsahuje klauzule uvedené v daném ustanovení, mezi něž patří zejména předmět smlouvy, roční procentní sazba nákladů nebo celková výše nákladů souvisejících se smlouvou.

Procesní právo

13 Ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. III z roku 1952, kterým se zavádí občanský soudní řád (a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törveny, dále jen „občanský soudní řád“), uvádí, že nestanoví-li zákonné ustanovení jinak, je soud vázán návrhovými žádáními a právními argumenty, které předloží účastníci řízení. Soud nezohledňuje návrhová žádání a argumenty, které předložili účastníci řízení, dle jejich formálního pojmenování, nýbrž dle jejich obsahu.

14 Ustanovení § 22 odst. 1 tohoto soudního řádu uvádí, že místní soud, to jest járásbíróság (okresní soud) nebo kerületi bíróság (obvodní soud), je obecným soudem. Do jeho věcné příslušnosti tedy náleží všechny věci, které zákon nevyhrazuje törvényszék (župní soud).

15 Podle § 23 odst. 1 písm. k) uvedeného soudního řádu je törvényszék příslušný rozhodovat o věcech, jejichž předmětem je určení neplatnosti zneužívajících smluvních klauzulí zejména podle § 209/A občanského zákoníku.

16 Stanovisko 2/2010/VI.28 občanskoprávního kolegia Kúria (Nejvyšší soud) o některých procesních otázkách týkajících se žalob na neplatnost uvádí, že soud je povinen určit i bez návrhu zjevný důvod neplatnosti, který může být jasně prokázán na základě dostupných důkazů.

17 Stanovisko 2/2011/XII.12 občanskoprávního kolegia Kúria o některých otázkách souvisejících s platností spotřebitelských smluv upřesňuje, že místní soud je v rámci meritorního přezkumu žaloby povinen zkoumat zneužívající povahu smluvní klauzule buď na základě námitky uplatněné žalovaným, nebo i bez návrhu.

18 Podle § 24 odst. 1 občanského soudního řádu se hodnota sporu stanoví podle výše pohledávky nebo hodnoty jakéhokoli jiného nároku, které jsou uplatněny v žalobě.

19 Pokud jde o výpočet poplatku za podání občanskoprávní žaloby, § 39 odst. 1 zákona č. XCIII z roku 1990 o správě daní a poplatků (1990. évi XCIII. tv. az illetékekről, dále jen „zákon o správě daní a poplatků“) uvádí, že nestanoví-li uvedený zákon jinak, základ tohoto poplatku odpovídá hodnotě předmětu sporu ke dni podání žaloby.

20 Ustanovení § 39 odst. 3 zákona o správě daní a poplatků nicméně uvádí:

„Nelze-li hodnotu předmětu sporu určit podle ustanovení odstavce 1 výše, [...] stanoví se základ poplatku takto:

a) před místním soudem na 350 000 maďarských forintů (HUF) v rámci sporných řízení [...]

b) před törvényszék:

— rozhoduje-li jako soud prvního stupně: na 600 000 HUF v rámci sporných řízení [...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

21 Dne 13. září 2007 uzavřeli žalobci v původním řízení, N. Baczó a J. I. Vizsnyiczai, smlouvu o hypotečním úvěru zajištěném zástavním právem k nemovitosti s Raiffeisen Bank Zrt, bankovním ústavem založeným podle maďarského práva. Tato smlouva obsahovala rozhodčí doložku, že spory vzniklé z úvěrové smlouvy, s výjimkou sporů týkajících se peněžních nároků, spadají do pravomoci rozhodčího soudu.

22 Dne 26. února 2013 žalobci v původním řízení podali k Pesti Központi Kerületi Bíróság (obvodní soud pro Pešť-střed) žalobu na určení neplatnosti uvedené smlouvy.

23 Na podporu žaloby žalobci v původním řízení na základě § 239/A, § 200 odst. 2 a § 227 odst. 2 občanského zákoníku uvedli, že smlouva o hypotečním úvěru, kterou podepsali, je zjevně protiprávní, odporuje dobrým mravům a jejím předmětem je nemožné plnění. Rovněž se dovolávali skutečnosti, že tato smlouva naplňuje důvody neplatnosti stanovené v § 213 odst. 1 zákona č. CXII z roku 1996 o úvěrových institucích a finančních podnicích.

24 V návaznosti na žádost Pesti Központi Kerületi Bíróság o doplňující informace žalobci v původním řízení rovněž navrhli, aby bylo určeno, že rozhodčí doložka obsažená v uvedené smlouvě je podle směrnice 93/13, § 209 odst. 2 občanského zákoníku a stanoviska Kúria 2/2011/XII.12 neplatná.

25 Pesti Központi Kerületi Bíróság s ohledem na toto poslední návrhové žádání a poté, co smlouvu o hypotečním úvěru kvalifikoval jako „adhezní smlouvu“, usnesením ze dne 6. května 2013 postoupil věc Fővárosi Törvényszék (Městský soud v Budapešti) na základě § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu, podle kterého je pro spory, jejichž předmětem je určení neplatnosti zneužívajících smluvních klauzulí, příslušný župní soud.

26 Žalobci v původním řízení podali proti tomuto usnesení odvolání a navrhovali, aby bylo toto usnesení změněno a bylo určeno, že příslušným soudem je místní soud. Z předkládacího rozhodnutí v tomto ohledu vyplývá, že žalobci v původním řízení na podporu svého odvolání uvedli, že nenavrhovali, aby byla určena zneužívající povaha klauzule jejich smlouvy o hypotečním úvěru a aby byla jejich věc postoupena župnímu soudu.

27 Předkládající soud uvádí, že podle § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu může spotřebitel podat návrh na určení zneužívající povahy klauzule obsažené v takové smlouvě uzavřené adhezním způsobem, jako je smlouva dotčená ve věci v původním řízení, pouze u župního soudu, kdežto tentýž

spotřebitel, který je v řízení o žalobě podané prodávajícím nebo poskytovatelem k místnímu soudu v postavení žalovaného, může uplatnit námitku směřující k určení zneužívající povahy uvedené klauzule.

28 V závislosti na prahových hodnotách použitelných podle hodnoty sporu může být přesto pro řízení, které spotřebitel zahájil za účelem určení neplatnosti adhezní smlouvy z jiných důvodů, příslušný místní soud. Podle předkládajícího soudu by bylo rozumné, kdyby místní soud mohl rozhodovat rovněž o návrhu na určení neplatnosti zneužívajících klauzulí téže smlouvy.

29 Uvedený soud má konečně za to, že postoupení věci spotřebitele k župnímu soudu může spotřebitele znevýhodnit zejména z toho důvodu, že pravidlo obsažené v § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu má za následek vyšší náklady řízení. Taková situace může ohrozit dosažení cílů sledovaných směrnicí 93/13.

30 Za těchto podmínek se Fővárosi Törvényszék rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být řízení považováno za znevýhodňující pro spotřebitele, pokud tento nemůže v návrhu na zahájení řízení, který podal k místnímu soudu za účelem určení neplatnosti smlouvy (všeobecných obchodních podmínek), rovněž navrhnout, aby byla prohlášena za zneužívající některá z klauzulí téže smlouvy, aniž to zakládá příslušnost župního soudu (törvényszék)[?] V rámci řízení zahájeného jeho smluvním partnerem totiž spotřebitel může namítat zneužívající povahu smluvní klauzule před místním soudem a postoupení věci k župnímu soudu znamená, že bude muset zaplatit vyšší poplatek.

2) Byla by znovu nastolena rovnováha, kdyby se spotřebitel mohl v rámci řízení, které zahájil u místního soudu za účelem určení neplatnosti smlouvy, dovolávat rovněž zneužívající povahy některých klauzulí této smlouvy, přičemž tentýž místní soud by byl příslušný k rozhodnutí o jeho návrhu [?]“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

31 Ze znění předběžných otázek ve spojení s důvody uvedenými předkládajícím soudem vyplývá, že posledně uvedený žádá Soudní dvůr, aby rozhodl o slučitelnosti vnitrostátní procesněprávní úpravy s unijním právem, zejména se směrnicí 93/13.

32 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudnímu dvoru sice nepřísluší, aby v rámci řízení o předběžné otázce rozhodoval o slučitelnosti ustanovení vnitrostátního práva nebo vnitrostátní praxe s pravidly unijního práva, avšak tento opakovaně judikoval, že má pravomoc poskytnout předkládajícímu soudu všechny prvky výkladu vztahující se k tomuto právu, které mu umožní posoudit takovou slučitelnost pro účely rozhodnutí ve věci, jež mu byla předložena (viz rozsudek Pannon Gép Centrum, C-368/09, EU:C:2010:441, bod 28 a citovaná judikatura).

33 Za těchto podmínek a v rozsahu, v němž se pochybnosti předkládajícího soudu týkají možného znevýhodnění spotřebitele, který uplatňuje práva vyplývající ze směrnice 93/13, použitím § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu, je třeba mít za to, že předběžné otázky se týkají výkladu této směrnice, zejména jejího čl. 7 odst. 1.

K věci samé

34 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu procesnímu pravidlu, podle kterého místní soud příslušný rozhodovat o žalobě spotřebitele na neplatnost smlouvy uzavřené adhezním způsobem není příslušný rozhodovat o návrhu uvedeného spotřebitele na určení zneužívající povahy smluvních klauzulí obsažených v téže smlouvě.

35 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu vedl k podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci, v níž byl vydán rozsudek Jőrös (C-397/11, EU:C:2013:340).

36 V uvedené věci se předkládající soud Soudního dvora mimo jiné tázal, zda směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že vnitrostátní soud, rozhodující ve sporu týkajícím se platnosti klauzulí spotřebitelské smlouvy, může i bez návrhu zkoumat zneužívající povahu dotčených klauzulí a rozhodnout případně o zrušení smlouvy, i když k prohlášení neplatnosti zneužívajících smluvních klauzulí je podle vnitrostátní právní úpravy příslušný jiný soudní orgán.

37 Soudní dvůr v bodě 53 rozsudku Jőrös (EU:C:2013:340) rozhodl, že směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který bez návrhu určil zneužívající povahu smluvní klauzule, musí v mezích možností uplatnit vnitrostátní procesní pravidla tak, aby vyvodil všechny důsledky, které podle vnitrostátního práva vyplývají z určení zneužívající povahy dotčené klauzule, aby se ujistil, že toto ustanovení není pro spotřebitele závazné.

38 Je však třeba upřesnit, že projednávaná věc se liší od věci, v níž byl vydán rozsudek Jőrös (EU:C:2013:340), neboť vyvolává otázku, zda by měl mít spotřebitel v postavení žalobce možnost sám uplatňovat nejen neplatnost smlouvy spadající do působnosti směrnice 93/13, ale i zneužívající povahu smluvních klauzulí, které tato smlouva obsahuje, a to bez ohledu na pravidlo pro určení příslušnosti, které tomuto spotřebiteli ukládá, aby takový návrh podal u jiného vnitrostátního soudu.

39 Článek 7 odst. 1 směrnice 93/13 ukládá členským státům povinnost zajistit, aby v jejich vnitrostátních právních řádech existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících klauzulí ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.

40 Směrnice 93/13 naproti tomu neobsahuje výslovné ustanovení určující soud příslušný rozhodovat o žalobách spotřebitelů na určení neplatnosti takových zneužívajících klauzulí.

41 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je při neexistenci unijní právní úpravy v dané oblasti na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby podle zásady procesní autonomie těchto států určil příslušné soudy a upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva (rozsudek Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, bod 35 a citovaná judikatura).

42 Z ustálené judikatury Soudního dvora v tomto ohledu rovněž vyplývá, že procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, nesmějí být méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných právním řádem Evropské unie (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudky Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, bod 46 a citovaná judikatura, jakož i Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, bod 30).

43 Pokud jde na prvním místě o zásadu rovnocennosti, je třeba uvést, že Evropská komise v písemném vyjádření a na jednání vyjádřila pochybnosti, že takové vnitrostátní procesní pravidlo, jako je § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu, který župnímu soudu přiznává výlučnou příslušnost

rozhodovat o žalobách spotřebitelů směřujících k určení neplatnosti zneužívajících smluvních klauzulí, je v souladu s touto zásadou. Komise za tímto účelem srovnává uvedené žaloby a žaloby podané těmito spotřebiteli, kterými se domáhají, aby byla neplatnost smluvních klauzulí z jiných důvodů určena, neboť posledně uvedené žaloby mohou v závislosti na prahových hodnotách použitelných podle hodnoty předmětu sporu náležet do příslušnosti místního soudu.

44 Je nicméně třeba zdůraznit, že posouzení podobnosti dotyčných žalob z hlediska jejich předmětu, důvodu a podstatných náležitostí je pouze na vnitrostátním soudu, který je přímo obeznámen s použitelnými procesními podmínkami (viz rozsudky Asturcom Telecomunicaciones, EU:C:2009:615, bod 50, a Agrokonsulting-04, EU:C:2013:432, bod 39).

45 Za předpokladu, že by žaloby spotřebitelů na určení neplatnosti smluvních klauzulí z důvodů vycházejících zejména nebo výlučně z pravidel plynoucích ze směrnice 93/13 na jedné straně a žaloby spotřebitelů na určení neplatnosti smluvních klauzulí z důvodů vycházejících výlučně z vnitrostátního práva na straně druhé byly podobné, je třeba zkoumat, zda jsou procesní podmínky uvedených žalob založených na unijním právu méně příznivé než procesní podmínky žalob založených výlučně na vnitrostátním právu.

46 V tomto ohledu je třeba mít za to, že příslušnost župních soudů rozhodovat o žalobách, které jsou podány z důvodů vycházejících z unijního práva, není nutně procesní podmínkou, kterou lze kvalifikovat jako „nepříznivou“. Určení těchto soudů, kterých je méně a jsou hierarchicky výše postavené než místní soudy, totiž může napomáhat jednotnějšímu a specializovanějšímu výkonu spravedlnosti ve věcech týkajících se pravidel, která vyplývají ze směrnice 93/13.

47 Pokud jde o vyšší soudní poplatky, které by žalobce případně hradil v řízeních před župními soudy, nelze z této samotné okolnosti dovodit, že projednávání takové věci, jako je věc v původním řízení, před takovýmito soudy porušuje zásadu rovnocennosti. Tento výklad by totiž vedl k poměřování rovnocennosti mezi zajištěním ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, a zajištěním ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z vnitrostátního práva, pouze z hlediska poplatků, přičemž by byly neodůvodněně přehlíženy případné výhody řízení, které je stanoveno pro takové žaloby založené na unijním právu, jako jsou výhody uvedené v předchozím bodě.

48 Z výše uvedeného vyplývá, že nelze mít za to, že § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu je v rozporu se zásadou rovnocennosti.

49 Pokud jde na druhém místě o zásadu efektivity, z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že každá situace, ve které vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být posuzována s přihlédnutím k postavení tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a k jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních orgánů (rozsudek Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, bod 51).

50 Pokud jde o žalobu dotčenou v původním řízení, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že skutečnost, že se místní soud prohlásil za nepříslušný ve prospěch župního soudu, by mohla pro spotřebitele v postavení žalobců znamenat další náklady.

51 V tomto ohledu je třeba připomenout, že procesní pravidla týkající se vnitrostátních prostředků nápravy, která sledují obecný zájem na řádném výkonu spravedlnosti a předvídatelnosti, musí mít přednost před zájmy jednotlivce v tom smyslu, že se nemohou měnit v závislosti na konkrétní finanční situaci účastníka řízení (rozsudek Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, EU:C:2013:800, bod 38).

52 Aby byla respektována zásada efektivity, nesmí však úprava vnitrostátních prostředků nápravy znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva (rozsudek Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, EU:C:2013:800, bod 39).

53 V projednávané věci je třeba zaprvé poznamenat, že ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že výlučná věcná příslušnost, která je župnímu soudu svěřena v § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu, může pouze v určité a nepříliš časté situaci znamenat pro spotřebitele v postavení žalobce zaplacení vyššího poplatku. S výhradou ověření, která musí v tomto ohledu provést předkládající soud, by tomu tak bylo pouze v případě, že hodnotu předmětu sporu nelze určit, takže poplatek za podání žaloby k župnímu soudu odpovídá podle § 39 odst. 3 písm. b) zákona o správě daní a poplatků v tomto případě paušální částce.

54 Za druhé ze spisu předloženého Soudnímu dvoru také vyplývá, že žaloby podané k župnímu soudu, včetně žalob na určení zneužívající povahy smluvních klauzulí, vyžadují zastoupení advokátem.

55 Nicméně je nutno zohlednit mechanismy stanovené vnitrostátní procesněprávní úpravou, které mají kompenzovat případné finanční problémy spotřebitele, jako je získání právní pomoci, a mohly by umožnit kompenzovat dodatečné náklady řízení, které s sebou nese prohlášení se místního soudu za nepříslušný ve prospěch župního soudu a souvisí s uložením vyššího poplatku i nutností využít advokáta (viz rozsudek Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, EU:C:2013:800, bod 42 a citovaná judikatura).

56 Zatřetí Komise tvrdí, že možná zeměpisná vzdálenost župního soudu od bydliště spotřebitele může bránit výkonu jeho práva na podání žaloby.

57 Je však třeba konstatovat, že pokud předkládající soud na základě ověření, která bude provádět, nedospěje k jinému závěru, nelze mít na základě spisu předloženého Soudnímu dvoru, za to, že si řádný průběh řízení žádá účast spotřebitele v postavení žalobce ve všech jeho fázích (v tomto smyslu viz rozsudek Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, EU:C:2013:800, bod 41).

58 Konečně začtvrté je třeba zdůraznit, že jak uvedla maďarská vláda ve svém vyjádření, účelem § 23 odst. 1 písm. k) občanského soudního řádu je svěřit spory týkající se zneužívajících smluvních klauzulí soudcům župního soudu, kteří mají větší odbornou zkušenost, a zajistit tak jednotnou praxi a účinnější ochranu práv spotřebitelů.

59 Na položené otázky je proto třeba odpovědět, že čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátnímu procesnímu pravidlu, podle kterého místní soud příslušný rozhodovat o žalobě spotřebitele na neplatnost smlouvy uzavřené adhezním způsobem není příslušný rozhodovat o návrhu uvedeného spotřebitele na určení zneužívající povahy smluvních klauzulí obsažených v téže smlouvě, ledaže by vyšlo najevo, že skutečnost, že se místní soud prohlásí za nepříslušný, vede k procesním nevýhodám, které mohou nadměrně ztěžovat výkon práv, která spotřebiteli přiznává unijní právní řád. Vnitrostátnímu soudu přísluší provést v tomto ohledu nezbytná ověření.

K nákladům řízení

60 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátnímu procesnímu pravidlu, podle kterého místní soud příslušný rozhodovat o žalobě spotřebitele na neplatnost smlouvy uzavřené adhezním způsobem není příslušný

rozhodovat o návrhu uvedeného spotřebitele na určení zneužívající povahy smluvních klauzulí obsažených v téže smlouvě, ledaže by vyšlo najevo, že skutečnost, že se místní soud prohlásí za nepříslušný, vede k procesním nevýhodám, které mohou nadměrně ztěžovat výkon práv, která spotřebiteli přiznává právní řád Evropské unie. Vnitrostátnímu soudu přísluší provést v tomto ohledu nezbytná ověření.

Podpisy.